

AURIGA

REVISTA DE DIVULGACIÓ I DEBAT DEL MÓN CLÀSSIC

DECLARACIÓ DE SOBIRANIA I EL DRET A DECIDIR DEL
POBLE DE CATALUNYA

El poble de Catalunya, al llarg de la seva història, ha manifestat democràticament la voluntat d'autogovernar-se, amb l'objectiu de millorar el progrés, el benestar i la igualtat d'oportunitats de tota la ciutadania, i per reforçar la cultura pròpia i la seva identitat col·lectiva.

SENATVSCONSVLTVM DE IMPERIO ATQVE
IVRE SE CONSTITVENDI POPVLI CATALANI

Populus Catalanus, quanta est ei historia, uoluntatem sui gerendi semper democratice demonstrauit, ita ut ciues suos meliore ope, commoditate et occasionum aequitate gauderent, atque ipsius cultum identitatemque communem confirmaret.

Ψηφίστηκε από την Καταλανική Βουλή
η κήρυξη της εθνικής κυριαρχίας

Ο καταλανικός λαός, σε όλη την ιστορία του, έδειχνε δημοκρατικά τη θέλησή του να αυτοδιοικείται, με σκοπό την πρόοδο, την ευημερία και την ισότητα ευκαιριών για όλους τους πολίτες, και την ενίσχυση της κουλτούρας και της συλλογικής του ταυτότητας.

EN RECORD DE MANUEL MUNDÓ i MARCET (1923-2012)

Isabel Rodà de Llanza

Universitat Autònoma de Barcelona i Institut Català d'Arqueologia Clàssica

El dia de Nadal va tenir un contrapunt ben trist: perdíem un gran home de país, un dels grans savis consagrats i reconeguts arreu i un gran amic, perquè Anscari Manuel Mundó i Marcet era tot això i molt més. El buit que deixa només es pot veure compensat per la seva obra immensa i, quan dic obra, no em refereixo únicament als milers de pàgines que va escriure i que ens són preciosa herència, sinó a la seva constant tasca en pro de Catalunya i les seves profundes conviccions que sempre va mantenir i posar al servei de la comunitat.

Les primeres passes pel camí de l'erudició les va fer al monestir de Montserrat. Recordava amb afecte les monedes selèucides que, quan tenia 17 anys, despertaren el seu interès... Com a monjo benedictí féu llargues i fructíferes estades a Roma, on va tenir el suport del cardenal Albareda, a qui sempre va admirar, i que li va facilitar l'accés als riquíssims fons de la Biblioteca Vaticana.

Disconforme amb les solucions que l'estament eclesiàstic li proposava, decidí abandonar el monacat el 1967 i es casà amb Carme Aramon i Stein, filla d'un altre incommensurable defensor de la causa catalana, Ramon Aramon i Serra. La Carme fou la seva companya i el va ajudar a superar etapes i decisions gens fàcils.

Tanmateix, Manel Mundó (els que el coneixíem li dèiem Manel, no pas Manuel) no deixà de sentir-se mai part de l'Església i li dolia profundament la distància que anava separant el missatge evangèlic de les postures oficials. En va ser molt crític, però sempre amb el desig i intenció de contribuir a millorar-ne les directrius. Va conservar lligams constants amb Montserrat i, quan signava els seus escrits, posava al davant el seu nom de monjo, Anscari.

Quan va deixar de ser monjo, el seu enorme bagatge intel·lectual li obrí les portes, amb l'ajut d'alguns altres eminents medievalistes com Frederic Udina Martorell, de les institucions capdavanteres, com l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Humanista i home de cultura universal, va trobar en el món acadèmic el seu espai natural i va cultivar sempre la investigació en el seu estat més pur per abocar els coneixements que generava a la transferència científica del més alt nivell. Escrigué llibres, però la via que va solcar amb més freqüència va ser la dels articles, comunicacions i ponències en congressos per a uns destinataris que eren els seus col·legues de professió. El reconeixement que en va obtenir va ser internacional, i n'és bona mostra el fet que fos membre de les societats més prestigioses, com l'Institutet Kulturforskning for Sammenlignende d'Oslo, la Société des Antiquaires de France o la Medieval Academy of America. A casa nostra era membre de la Secció Historicoarqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Reial Acadèmia de Bones Lletres.

Manuel Mundó i Marcet, al seu estudi el mes d'abril de 2010

La seva tasca es focalitzà essencialment en el món medieval, en totes i cadascuna de les seves múltiples facetes, cosa només a l'abast de ments privilegiades amb una dedicació i curiositat sense reserves, qualitats que confluïen en Manel Mundó. Aquesta curiositat científica el va dur a endinsar-se també en les arrels de l'època medieval, i això es pot comprovar tan sols fullejant els primers articles del volum *Obres completes I. Catalunya 1. De la romanitat a la sobirania*, que, coordinat pel seu deixeble Jesús Altuto i Perucho, van editar Curial i Publicacions de l'Abadia de Montserrat el 1998. A més dels treballs centrats en l'antiguitat tardana, també es remuntà al segle I dC per parlar d'un vas ceràmic esgrafiat i del tema, objecte també de debat actual, de la vinguda de sant Pau a Hispània. En aquest llibre hi veiem temes de gran interès per a Manel Mundó: el cristianisme primitiu i l'Església medieval, codicologia, paleografia, epigrafia i la formació nacional de Catalunya.

Van ser tants els camps que el professor Mundó va conrear que, pas a pas, va anar configurant el perfil d'historiador integral, aquell que no deixa de banda cap de les fonts d'informació i documentació, cosa només a l'abast dels savis entre els savis. De totes les disciplines en què es movia com peix a l'aigua, potser en destacaríem una: la paleografia. Tots vam reconèixer en vida i continuarem reconeixent-t'ho que ha estat el més gran paleògraf català de tots els temps.

El seu mestratge el va poder exercir des de la Càtedra de Paleografia, Codicologia i Diplomàtica de la Universitat Autònoma de Barcelona, que perllongà més enllà de la seva jubilació com a professor emèrit. Docència i investigació van ser els dos pilars principals de la vida professional del professor Mundó, però també va saber gestionar, sense abandonar mai el cuquet de la recerca. Foren els anys en què, com a director de la Biblioteca de Catalunya, la va fer entrar en una nova etapa institucional i va aconseguir obrir les vies d'ampliació i modernització necessàries per al seu futur.

M'agradaria ara, per tancar aquestes planes, entrar més en el tarannà humà del Dr. Manel Mundó. L'amistat amb en Manel i la Carme va començar a inicis dels anys setanta. El 17 de maig de 1974, en una petita trapelleria, vam escapar-nos a sopar plegats a la Bota del Racó per celebrar que feia 3 dies que havia nascut la meua filla Lavínia, per la qual van mostrar sempre un afecte especial. El 1977 vam participar en el VII Congrés Internacional d'Epigrafia Grega i Llatina que es va celebrar a Constantza (Romania), encara en temps del dictador Ceausescu, que va suposar una notable experiència per la proximitat amb la mort de Franco.

Aquells anys, les visites i estades de la Carme i en Manel a Aiguafreda van ser molt freqüents i el 1985 començarem a ser veïns a Barcelona, ja que ells vivien al quart pis del número 67 del carrer Londres i jo al setè. La camaraderia era fluida i constant; són molts bons records, però els anys anaven passant amb esdeveniments de diferent signe i una salut que a poc a poc anava minvant, amb un primer episodi arran dels seriosos problemes cardiològics que va superar. Molts anys després, la Carme marxà primer i ara ens ha deixat en Manel. Els darrers temps, les forces físiques de Manel Mundó anaven flaquejant, però no la fortalesa del seu esperit i, d'aquesta manera, seguia al peu del canó, demostrant la seva generositat envers tots aquells que se li adreçaven per compartir els seus enormes coneixements. Una bona mostra d'aquesta generositat la pot testimoniar AURIGA, quan Mundó va atendre les consultes sobre papirs arran del corpus dels documents conservats a Catalunya que amb tenacitat està impulsant Montserrat Tudela.

Ara, malauradament, ha arribat l'hora de l'adéu per sempre, del mai més, però per sempre més el seu record i la seva obra són aquí i hem de saber ser bons depositaris del seu llegat. Adaptant aquell conegut elogi, acabem dient: gràcies, Manel Mundó, per haver existit!